

V Bruselu dne 30.8.2017
COM(2017) 459 final

ZPRÁVA KOMISE RADĚ

o systému střednědobé finanční pomoci Unie platebním bilancím členských států podle článku 10 nařízení Rady (ES) č. 332/2002

1. SHRUTÍ

Toto je **zpráva Komise** Radě o využívání systému střednědobé finanční pomoci Unie platebním bilancím členských států podle nařízení Rady (ES) č. 332/2002¹ ze dne 18. února 2002 (dále jen „nařízení o podpoře platební bilance“ nebo „nástroj na podporu platební bilance“). Na základě této zprávy a se zohledněním stanoviska Hospodářského a finančního výboru je Rada povinna přezkoumat, do jaké míry uvedený nástroj z hlediska zásad, úprav a limitů pro nesplacené úvěry v rámci nástroje stále slouží svému účelu.

Od roku 2012 požádalo o preventivní pomoc v rámci nástroje **Rumunsko** a tuto pomoc obdrželo. **Maďarsko** svůj úvěr splatilo v dubnu 2016, zatímco částka 0,7 miliardy EUR v úvěrech pro **Lotyšsko** dosud splacena není. Udržitelnost platební bilance těchto příjemců se rychle zlepšila, což uvedeným členským státům umožnilo návrat k tržnímu financování.

Komise nástroj hodnotí následovně:

- Od poslední revize v květnu 2009 **se nástroj ukazuje jako účinný**, neboť udržitelnost platební bilance přijímajících členských států se rychle zlepšila a dotčené země rychle znovuzískaly přístup k tržnímu financování.
- **Strop** pro splatné úvěry a úvěrové linky v rámci nástroje, **jenž je v současnosti nastaven na 50 miliard EUR** (výše jistiny), **se jeví jako přiměřený**.
- **Změny, které Komise předložila v návrhu nového nařízení Rady** (COM(2012) 336 final), jsou nadále nezbytné i přiměřené: měl by být zohledněn vývoj regulačního rámce, zavedena stejná pravidla pro půjčování, jaká stanoví nařízení (EU) č. 407/2010² ze dne 11. května 2010 o zavedení evropského mechanismu finanční stabilizace, a vyjasněno používání úvěrových linek. Dále by mělo být vyjasněno, že lze nástroj použít k financování (nepřímé) rekapitalizace úvěrových institucí a že podmínky lze upravit primárně za účelem řešení těchto problémů.

2. ÚVOD

Nařízením o podpoře platební bilance byl vytvořen nástroj na podporu platební bilance, jehož prostřednictvím má být poskytována střednědobá finanční pomoc Unie členským státům, které nepřijaly euro³ (členské státy s výjimkou) a které zažívají nebo jim hrozí obtíže s jejich platební bilancí. Finanční pomoc má formu buď úvěru EU, nebo úvěrové linky. Nařízení o podpoře platební bilance stanoví, že Rada má pravidelně přezkoumávat, do jaké míry nástroj stále slouží svému účelu z hlediska zásad, úprav a limitů. Přezkum ze strany Rady se má uskutečňovat na základě zprávy Komise a poté, co vydá stanovisko Hospodářský a finanční výbor.

Na základě svého nejnovějšího posouzení Komise dne 22. června 2012 předložila návrh na změnu nařízení o podpoře platební bilance (COM(2012) 336 final). Z důvodu námitek jednoho členského státu se však členové Rady nebyli schopni dohodnout na společném postoji.

3. AKTUÁLNÍ SITUACE A PŘIMĚŘENOST NÁSTROJE NA PODPORU PLATEBNÍ BILANCE

Od roku 2012 požádal o pomoc v rámci nástroje, kterou také obdržel, jeden členský stát – **Rumunsko**. Pomoc byla formálně dohodnuta v říjnu 2013 a skončila v září 2015. Probíhala

---

¹ Úř. věst. L 53, 23.2.2002, s. 1.

² Úř. věst. L 118, 12.5.2010, s. 1.

³ Do této kategorie v současnosti spadá devět členských států: Bulharsko, Česká republika, Dánsko, Chorvatsko, Maďarsko, Polsko, Rumunsko, Švédsko a Spojené království (ve vztahu k němuž protokol č. 15 připojený ke Smlouvám stanoví, že se nadále použijí články 143 a 144 Smlouvy o fungování Evropské unie).

souběžně s pohotovostním úvěrem Mezinárodního měnového fondu (MMF). Stejně jako v případě dohody platné pro období 2011–2013 se pomoc, jež byla k dispozici na období 2013–2015, považovala za preventivní a nebyla čerpána.

Výše preventivní pomoci ze strany EU činila 2 miliardy EUR a příspěvek MMF, rovněž v rámci preventivního pohotovostního úvěru, dosáhl až 1,75 miliardy SDR (přibližně 2 miliardy EUR). Cílem podporovaného ozdravného programu bylo pomoci Rumunsku při konsolidaci makroekonomické, fiskální a finanční stability, a zvýšit tak odolnost a růstový potenciál jeho ekonomiky, zlepšit jeho správní kapacitu, reformovat daňovou správu, zlepšit řízení veřejných financí a restrukturalizovat státem vlastněné podniky.

Maďarsko svůj úvěr plně splatilo v dubnu 2016, zatímco částka 0,7 miliardy EUR úvěru pro **Lotyšsko** dosud splacena není. Preventivní pomoc pro **Rumunsko**, navazující na dvě předchozí ujednání (jedno z nich preventivní), prokázala všestrannost nástroje. Rumunsko dosud nesplatilo 3,5 miliardy EUR nepreventivní pomoci vyplacené během období 2010–2011.

Tabulka č. 1: Zbýlé závazky ke splacení v rámci nástroje na podporu platební bilance (k srpnu 2017)

<i>Rok</i>	<i>Země</i>	<i>Kapitálové splátky</i>	<i>Platba úroků</i>	<i>Celkový součet</i>
2017	Lotyšsko		6	6
	Rumunsko	1 150	32	1 182
2018	Lotyšsko		23	23
	Rumunsko	1 350	77	1 427
2019	Lotyšsko	500	23	523
	Rumunsko	1 000	34	1 034
2020	Lotyšsko		6	6
2021	Lotyšsko		6	6
2022	Lotyšsko		6	6
2023	Lotyšsko		6	6
2024	Lotyšsko		6	6
2025	Lotyšsko	200	6	206
Celkový součet		4 200	231	4 431

V milionech EUR

V tomto kontextu dosahuje aktuální zbývající kapacita nástroje částky 45,8 miliardy EUR. Dosud nepřišla žádná žádost o další podporu.

Udržitelnost platební bilance se u všech výše uvedených příjemců obecně rychle zlepšila, takže mohli opět získat přístup k tržnímu financování. Nástroj tak účinně splnil svůj účel.

Současně se v období 2010–2013 soubor nástrojů mezinárodní finanční pomoci rozšířil o další, flexibilnější a preventivnější nástroje. V eurozóně má komplexní sadu nástrojů k řešení finančních potřeb svých členů Evropský mechanismus stability (ESM). Pokud jde o celou Unii, evropský mechanismus finanční stabilizace (EFSM), jehož fungování se víceméně podobá nástroji na podporu platební bilance, vytvořil flexibilnější rámec pro výpůjční a úvěrové operace pro makrofinanční účely. Naproti tomu u nástroje na podporu platební bilance k žádné další změně nedošlo.

Bylo tudíž navrženo, aby se vyjasnila pravidla pro úvěrové linky v rámci nařízení na podporu platební bilance a aby se pravidla pro výpůjční a úvěrové operace sladila s flexibilnějšími pravidly uplatňovanými v rámci EFSM.

Dále byl přijetím balíčku šesti plus dvou právních aktů týkajících se správy ekonomických záležitostí posílen rámec pro mnohostranný dohled. Především nařízení (EU) č. 472/2013⁴ o posílení hospodářského a rozpočtového dohledu obsahuje řadu ustanovení s cílem předejít duplikaci vykazovacích povinností pro členské země eurozóny, které jsou příjemci finanční pomoci: jedná se o pozastavení postupu při makroekonomické nerovnováze a evropského semestru a o monitorování na základě finančních ujednání s těmito zeměmi namísto monitorování v rámci preventivní složky Paktu o stabilitě a růstu. Nařízení č. 472/2013 navíc stanoví velmi jasný rámec pro dohled nad zeměmi eurozóny po skončení finanční pomoci („dohled po ukončení programu“). Bylo navrženo, že by podobná ustanovení měla být zavedena pro nečlenské země eurozóny, které přijímají podporu z nástroje na podporu platební bilance.

4. OBSAH LEGISLATIVNÍHO NÁVRHU A AKTUÁLNÍ STAV

Komise dne 22. června 2012 předložila legislativní návrh, COM(2012) 336 final, za účelem revize nástroje na podporu platební bilance. Avšak namísto změny nařízení o podpoře platební bilance představuje tento návrh nové nařízení, které by to stávající zrušilo a nahradilo. Obsahuje následující hlavní změny nástroje na podporu platební bilance:

- Flexibilnější soubor nástrojů: specializovaná úvěrová linka může mít podobu preventivní podmíněné úvěrové linky (PCCL), což je úvěrová linka založená na podmínkách způsobilosti, nebo úvěrové linky za zprísněných podmínek (ECCL), což je úvěrová linka založená na podmínkách způsobilosti a nových politických opatřeních. Přístup k PCCL by měly mít jen členské státy, jejichž hospodářská a finanční situace je dosud v zásadě stabilní a které splňují dohodnutý soubor podmínek způsobilosti. Přístup k ECCL by měly mít členské státy, které se nekvalifikují pro přístup k PCCL, ale jejich obecná hospodářská a finanční situace zůstává stabilní. Tyto státy musí přijmout nápravná opatření.
- Větší transparentnost a odpovědnost: příslušný výbor Evropského parlamentu může dotyčnému členskému státu nabídnout, aby se zúčastnil výměny názorů ohledně dosahovaného pokroku při provádění ozdravného programu. Zástupci Komise mohou být parlamentem dotyčného členského státu vyzváni k účasti na výměně názorů ohledně dosahovaného pokroku při plnění makroekonomického ozdravného programu.
- Posílený dohled: spočívá v tom, že Komise má širší přístup k informacím nezbytným pro podrobné monitorování hospodářské, fiskální a finanční situace dotyčného členského státu a pro pravidelné podávání zpráv ze strany Komise. Členský stát, na nějž se vztahuje posílený dohled, má přijmout opatření za účelem řešení potenciálních zdrojů hospodářských obtíží.
- Zjednodušení postupů dohledu: nahrazením několika fází monitorování v rámci preventivní složky Paktu o stabilitě a růstu a evropského semestru makroekonomickým ozdravným programem a jeho monitorováním. Stejně tak revidované nařízení také pozastavuje postup při makroekonomické nerovnováze, pokud se na členský stát vztahuje makroekonomický ozdravný program, a ukládá povinnost dohledu po ukončení pomoci pro členské státy, které splatily méně než 75 % obdržené finanční pomoci.

---

⁴ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 472/2013 ze dne 21. května 2013 o posílení hospodářského a rozpočtového dohledu nad členskými státy eurozóny, jejichž finanční stabilita je postižena či ohrožena závažnými obtížemi – Úř. věst. L 140, 27.5.2013, s. 1.

Kromě výše uvedených změn, které navrhla Komise, požádal Evropský parlament, aby byla do nařízení zahrnuta možnost poskytovat úvěry nečlenským státům eurozóny za účelem rekapitalizace finančních institucí (nástroj nepřímé rekapitalizace). Komise v reakci na tuto žádost souhlasila s vyjasněním toho, že finanční potřeby plynoucí z nutnosti rekapitalizace finančních institucí by mohly být pomocí nástroje řešeny a že nezbytná kondicionalita by mohla být upravena za účelem řešení primárně těchto problémů.

Rada pozměněný návrh Komise naposledy projednávala v prosinci 2013 s cílem dosáhnout dohody na společném postoji. Návrh získal širokou podporu s výjimkou jednoho členského státu. Od té doby legislativní proces nepostupuje.

5. ZÁVĚRY A DOPORUČENÍ

Nástroj na podporu platební bilance od roku 2012 účinně plní svou roli; poslední příjemci úspěšně obnovili udržitelnou platební bilanci a pomoc včas splatili.

Limit pro splatné úvěry ve výši 50 miliard EUR (jistina) se jeví jako adekvátní. Vzhledem k tomu, že zbývající kapacita nástroje aktuálně činí 45,8 miliardy EUR a nejsou podány žádné další žádosti, tento limit není třeba revidovat.

V minulosti se projevil jako vysoce efektivní a představuje silný signál, že Unie je ochotna i schopna postavit se v těžkých dobách za všechny své členské státy. To má v současné nejisté situaci obzvláštní hodnotu.

Je nicméně zjevné, že tento nástroj je nutné upravit, aby zohledňoval institucionální inovace, k nimž došlo od poslední revize nástroje na podporu platební bilance, zejména v eurozóně. Komise za tímto účelem předložila návrh COM(2012) 336 final, jenž je stále předmětem jednání v Radě. Komise doporučuje legislativní proces dokončit, jelikož návrh daný postup zdokonaluje, a přispívá tak k nastolení rovných podmínek mezi členskými státy. Kromě toho spatřuje Komise v měnícím se politickém prostředí příležitost, jak návrhu udělit novou dynamiku.